

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

na dom dostavljen:	celo leto naprej	pol leta	četrt leta	na mesec
K 24—	12—	6—	2—	
celo leto naprej	celo leto naprej	pol leta	četrt leta	na mesec
K 22—	11—	5-50	1-30	

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v petičju levo), telefon št. 34.

Izloži vsek dan sveder izvornih novic in prenosov.

Inserat velja: petstopenjska petič vsta za enkrat po 14 vln, za trikrat ali večkrat po 12 vln. Parle in zahvala vsta 20 vln. Poslane vsta 30 vln. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravičena naj se pošilja naročnine, reklamacije, insercijski t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismu naročila brez izloženih vplačil ne pošiljamo se ne pošiljamo.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

na Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto naprej	celo leto naprej
K 25—	K 30—
pol leta	pol leta
13—	15—
četrt leta	četrt leta
6-50	8-50
na mesec	na mesec
2-30	K 35—

Vprašanjem glede inseratov se naj pošilja za odgovor dopisnica ali znakica.

Upravičeno (opredeljeno, dvestič levo), Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 34.

Svetovna vojna.

Francosko brodovje v Jadranskem morju. — Mir v Galiciji. — Naša ofenziva na Srbskem napreduje. — Važne srbske pozicije v naših rokah. — Bitka na Francoskem traja. — Varennes v nemških rokah, bombardiranje troyonskih zatvornih fortih, odločitve še ni.

FRANCOSKO BRODOVJE V ADRIJI. — PRED BOKO. — PRED VISOM. — PRED PELAGRUŽOM.

Dunaj, 23. septembra. (Kor. ur.) Uradno se razglasi naslednje: Francosko brodovje, ki je ostalo, odkar je 1. septembra obstreljevalo brez uspeha Ponto d'Ostro, zunaj Jadranskega morja, je zadnje dni zopet izvršilo velika dejanja.

Dne 19. t. m. ob 6. zjutraj se je prikazalo zopet pred Boko ter eno celo uro obstreljevalo utrdbe ob vodu in iz težkih topov, zadelo trikrat in ranilo enega topničarja.

Nato je odplulo brodovje, ki je šlo 40 enot, proti Visu, obstreljevalo ob 10. dopoldne semaforško stacijo in morski svetilnik, ranilo dva moža, sicer pa napravilo le malo škode.

Nekako do 5. popoldne je ostala večina francoskih vojniških ladij v vodstvu okrog Visa ter nato odplulo proti severozahodu.

Med povratkom so priplule nekatere francoske ladje pred Pelagruž. Tudi tu so Francozi obstreljevali morski svetilnik.

Ko so mornarji razdeljali hišo, kjer je vohala zastava, ko so zbrazali vodo in jo onečistili ter vzeli čuvajem morskoga svetilnika živež in nekaj perila, je zapustil tudi ta del francoskega brodovja Jadransko morje.

Pelagruž je majhen otok sredi Jadranskega morja, nkeako v višini Kotora, pa 170 km oddaljen od dalmatinske obale. Skupaj s tremi drugimi pečinami tvori ta skupina otokov najbolj proti jugu ležečo skupino avstrijskih otokov ter ima pomen samo za mednarodno paroplovbo. Dejanje Francozov, zlasti pa razdejanje morskoga svetilnika ogroža vso mednarodnoplovbo tudi nevtralnih držav. Sicer pa je nastop Francozov napram ubogim čuvajem morskikh svetilnikov, ki so za časa jesenskih neviht pogosto popolnoma odrezani od ostalega sveta, prav podobno nastopu roparskih mornarjev.

POLOŽAJ NA NAŠIH BOJIŠČIH.

Dunaj, 23. septembra. (Kor. ur.) Uradno se poroča z dne 23. septembra popoldne: Na ruskem bojišču ni bilo v zadnjih dneh nobenih bojov, ako se izvzame par nebitvenih kraonad. Naše čete so neglede na trajno neugodno vreme v izvrstnem razpoloženju. — V Srbiji se bore naše balkanske čete z največjo trdovratnostjo za uspeh. Zelo važne pozicije so že v naši posesti. V teh bojih smo uplenili tudi več topov.

Namestnik šefa generalnega štaba pl. Höfer, generalni major.

Veliki uspehi proti Srbom.

Dunaj, 23. septembra. (Kor. ur.) Uradno poročajo z dne 23. septembra zvečer: Pravkar došlo vesti z balkanskega bojišča dadó spoznati, da se nahajajo sedaj vse obvladajoče višine zapadno od Krupnja (Jagodnja - Bilek - Črni vrh), za katere so bile večdnevne ljute borbe, v naši posesti in da smo tu zlomili srbski odpor. Da se je med temi boji glavnih naših balkanskih čet posamnim srbskim in črnogorskim bandam lahko posrečilo prodreti v kraje, kjer je ostalo samo nekaj orožnikov in nekaj neobhodno potrebnih varnostnih posadk, ne more vzpričo pokrajinskega značaja nikogar presenetiti. Namestnik šefa generalnega štaba pl. Höfer, generalni major.

NEMŠKI PODMORSKI ČOLN »U 9.« POTOPIL TRI ANGLEŠKE KRIŽARKE.

Berolin, 23. septembra. (Kor. ur.) »Wolffov urad« poroča: Nemški podmorski čoln »U 9.« je potopil dne 22. t. m. zjutraj 20 morskih milj severozahodno od Hoek van Holland tri angleške oklopne križarke »Aboukir«, »Hogue« in »Cressy«. — Namestnik šefa admiralskega štaba Behncke.

Kakor poročajo »Wolffovemu uradu« z uradne strani, je tudi angleško križarko »Pathfinder« dne 5. septembra potopil neki nemški podmorski čoln, in sicer čoln »U 21«, čegar poveljnik je bil mornariški nadporočnik Hersing.

Posameznosti o napadu nemškega podmorskega čolna na angleške križarke.

Berolin, 23. septembra. (Kor. ur.) Kakor poročajo kodanjski brzojavni časopisov, se je polastilo angleškega ljudstva velikansko razburjenje, ko se je izvedela vest, da so uničene tri angleške oklopne križarke. Vednemu strahu pred Zeppelinimi se je zdaj pridružil še strah pred podmorskimi čolni. O potopu križark, pravijo poročila iz Rotterdam, da je bilo morje pokrito s preostanki križark in z ljudmi, ki so še živeli in plavali. — Vnogo je bilo ubitih ali ranjenih vsled eksplozije municijskih zalog. Kapitan Sells križarke »Aboukir«, ki je bil rešen, pripoveduje, da je ležal tri ure v vodi. Skočil je s krova potopljene »Aboukirja«. Iz vode ga je potegnil »Hogue«, ki ga je kmalu nato zadel torpedo, ter se jel potapljati. Sells je zopet skočil v vodo. »Cressy« ga je vzel na krov, ki je bil kmalu nato tudi torpediran, tako da je moral vtretiti skočiti s krova. Rešil ga je »Titan«, na katerem se je pa Sells zgrudil. Kmalu pa se je zopet zavedel. Njegove prve besede

so bile: »To je bila dolgotrajna plavalna tura.«

Berolin, 23. septembra. (Kor. ur.) Wolffov urad poroča: Napad podmorskega čolna »U 9.« na tri oklopne križarke, se je izvršil včeraj ob 6. zjutraj pri jasnem vremenu, in sicer najprvo proti »Aboukirju«, ki se je v petih minutah potopil. Obe ostali angleški križarki sta najprvo reševali. Kmalu nato se je po nadaljnjih 3 minutah potopila druga križarka »Hogue«. Tretja križarka se je potopila okoli osme ure. Podmorski čoln »U 9.« je ušel zasledovanju od angleške strani. Poročila od druge strani, da se je pet podmorskih čolnov udeležilo napada in da so se trije potopili, so neresnična. Faktično je napad izvršil samo podmorski čoln »U 9.« Vse moštvo podmorskega čolna znaša 20 mož. Njihova imena se bodo objavila. Vsaka angleška oklopna križarka pa je imela po 755 mož, torej skupaj 2265 mož. Od teh so se potopile baje tri četrtine, to bi bilo torej približno 1700 mož.

Berolin, 23. septembra. (Kor. ur.) »Berliner Zeitung am Mittag« poroča, da je pri reševanju preživečih križark »Aboukir«, »Hogue« in »Cressy«, sodeloval tudi holandski tovorni parnik »Flora«, ki je videl plavati čolne po morju ter v bližini spoznal, da so v njih angleški oficirji in mornarji, ki so bili le slabo oblečeni in zelo izmučeni. »Flora« je prepeljala rešene v Ymuiden.

Amsterdam, 23. septembra. (Kor. ur.) »Algemeine Handelsblad« poroča: Kapitan »Flore« je sporočil sledeče: Plul sem s svojo ladjo iz Rotterdam proti Leithu, ko sem zapazil kakih 18 morskih milj za maasskim svetilnikom v daljavi osmih milj neko križarko s štirimi dimniki, ki se je nagnil na stran ter se polagoma potopil. Ko sem se blizal križarki, sem videl mnogo reševalnih čolnov. Sam sem se udeležil reševalnega dela od devetih do pol 12. Nato so se prikazale druge angleške vojne ladje. Zagledal sem tudi par nemških podmorskih čolnov in sem smatral za najbolje, če se hitro oddaljim. Neki angleški mornar s križarke »Cressy« je pripovedoval: Tri križarke so se nahajale proti pol 6. zjutraj kakih 30 milj oddaljene od holandske obale na višini nove morske ceste. Vreme je bilo megleno. Naenkrat se je dogodila močna eksplozija. Par hipov nato se je videlo, kako se je »Aboukir« nagnil. Obe drugi ladji sta izpuštili v morje čolne. Slišali so pol ure pozneje tri eksplozije blizu križarke »Hogue«. Čez četrte ure je torpedo zadel »Cressy«, ki se je v štirih minutah potopila.

Amsterdam, 23. septembra. (Kor. ur.) Kapitan parnika »Titan« je videl ob 8. in 50 minut tri vojne ladje, ki so se potopile četrte ure druga za drugo. »Titan« je priplul ob 9. in 20 minut na kraj, kjer se je to zgodilo ter našel dele ladij in mnogo mornarjev. Spustil je čolne ter rešil mnogo mornarjev. Ob 11. in 45 minut se je »Titan« odpeljal v Hoek van Holland. Ob 12. in 40 minut je priplula angleška torpedovka »Lucifer«, ki je vzela s seboj del rešenih mornarjev. Angleže, ki jih je stražilo holandsko vojaštvo, so odpeljali v taborišče. Križarka »Aboukir« je imela 900 mož, križarka »Hogue« 999 mož in križarka »Cressy« 832 mož večinoma rezervistov.

Dosedanje izgube angleške mornarice.

Poangleških poročilih je imela angleška mornarica dosedaj naslednje izgube:

Oklopna križarka »Warrior« (13.700 ton); zavarovane križarke: »Arctusa« (3600 ton), »Cloudeston« (4900 ton), »Fearless« (3500 ton),

»Pathfinder« (3600 ton), »Amphion« (3500 ton); torpedni rušilci: »Druid« (700 ton), »Laertes« (950 ton), »Phoenix« (770 ton) in torpedni čoln »Speedy« (300 ton). K tem pridejo sedaj križarke: »Aboukir«, »Hogue« in »Cressy«.

Nevarnost vsled min pri Malti.

»Mattino« poroča iz Ancone: Glavno oporišče angleško-francoskega brodovja »Malta« je menda tudi že obdana od min. Tam sta že potopila neka trojadrnica, ki je plula pod angleško zastavo, en dan nato pa neki torpedni čoln.

BOJI NA NEMŠKEM ZAHODNEM BOJIŠČU.

Berolin, 23. septembra. (Kor. ur.) Časopisje poroča čez Rotterdam o bitki na zahodnem bojišču, da so se v poslednjih dneh vršili najhujši boji. Dan in noč so se neprenehoma vršili napadi. V petek je eksplodirala granata v angleškem glavnem stanu, ki je povzročila veliko zmešnjavo, vendar pa se je generalni štab rešil. — Nemci so postavili na desnem krilu najtežje topove na griče. Ogenj je bil večkrat tako oster, da je bilo nemogoče, spraviti proč mrtve in ranjene.

Odločitve na francosko-nemškem bojišču še ni.

Berolin, 23. septembra. (Kor. ur.) Wolffov urad javlja: Veliki generalni štab razglasi:

Veliki generalni štab dne 23. septembra zvečer. Na desnem krilu nemške zapadne armade onkrat reke Oise stoji boj. Poskusi Francozov, da bi nas obkolili, niso imeli prav nobenega uspeha. Na vzhodu v Argonskem gozdu ni bilo danes večjih bojov. Vzhodno od Argon smo tekom današnjega dne vzeli Varennes. Napad napreduje dalje.

Armadni deli, ki so napadali zavarovane fore južno od Verduna, so zmagovito odbili ljute, iz Verduna preko reke Mase in iz Toula izvršene protinapade in vplenili vjetnike, strojne puške in topove. Obstreljevanje s težko artilerijo proti zatvornim forom Troyon, les Paroches, Camp des Romains in Lionville, smo pričeli z vidnim uspehom. V francoski Lotaringiji in na alzaški meji smo na posamnih krajih potisnili nazaj francoske sprednje čete. Dejanske odločitve še ni bilo nikjer.

Iz Belgije in iz vzhoda nimamo poročati ničesar novega.

Opustošenje Champagne.

Berlin, 23. septembra. Listi javljajo: Londonski »Daily News« poročajo, da je francoska Champagne, raj najlahtnejše vinske trte, strašno opustošena. Champagne tvori baš središče vojnih operacij. Vinogradi so uničeni, trte izruvane, milijoni grozdov gnijejo na tleh, kleti so razdejane, vina oropane. Nemški listi pristavljajo, da je francosko prebivalstvo samo opustošilo vinograde ter se za posamezne slučaje naravnost sklicujejo na poročila pariških dnevnikov.

Francoski napad na avtomobile z nemškimi ranjenci.

Berolin, 23. septembra. (Wolffov urad. — Kor. urad.) Najvišje armadno vodstvo je dobilo sledeče poročilo nekega infanterijskega polka: Bethencourt, 10. septembra. 8. septembra je oddelek francoskih kolesarjev pod vodstvom oficirjev napadel dva avtomobila z ranjenci, ki sta imela gensko zastavo, in sicer v Foret Do-

maniale. Ranjenci in šoferji so bili umorjeni in oropani. Le dva moža sta ušla ranjena ter sta to sporočila štabnemu zdravniku svojega bataljona. Štabni zdravnik je 9. t. m. oddal oba ranjenca sanitetni stotnji v Gondreville. — Polkovni poveljnik.

Pariz se še vedno pripravlja na obleganje.

Zenevski listi poročajo: Navzlic vsem začasnim uspehom proti nemški armadi računa francoska generaliteta še vedno jako resno, da pride do obleganja Pariza. Pred par dnevi so se zbrali poslanci seinskega departementa, da se posvetujejo o položaju v Parizu. Zborovanja se je udeležil tudi odposlanec vojnega ministrstva, ki je izjavil: »Vojaška uprava stori vse, da preskrbi Pariz s potrebnimi zalogami živil. Pariške utrdbе so sedaj tako silne, da jih ni mogoče zavzeti.«

Navzlic tem besedam je vladalo na sestanku poslancev jako vznemirjeno razpoloženje.

Francosko mnenje o nemških topovih proti zrakovplovom.

London, 23. septembra, čez Berolin. (Kor. urad.) Vojni korespondent »Daily Telegrapha« poroča mnenje nekega francoskega zrakovplovca o izbornosti nemških topov, ki jih uporabljajo proti zrakovplovom. V višini 1800 metrov ni noben zrakovplov varen, če se dobro meri.

Kanadska pomoč Angleški.

London, 23. septembra, preko Berolina. (Kor. urad.) Kanadski minister za milico in deželno obrambo naznanja, da namerava odposlati 31.200 mož kot pomožni kor, to je 10.000 mož več, nego je zahteval lord Kitchener. Ravnotako bo Kanada odposlala 300 strojnih pušk.

Japonska pošilja Rusom topove?

Londonska »Times« poroča iz Peterburga: Rusija je kupila od japonske vojne uprave težke oblegovne topove, ki se že nahajajo na ruski fronti.

Japonsko ponudbo odklonili njeni zavezniki.

»Giornale d'Italia« poroča iz Londona: Na prigovarjanje Angleške so zavezniki odklonili japonsko ponudbo, da pošlje po transibirski železnici pol milijona japonskih vojakov, v Evropo. V londonskih krogih so spoznali veliko nevarnost mongolske intervencije v evropski vojni.

POMORSKA BITKA PRI SANSIBARU.

Kapstadt, 23. septembra. (Kor. urad.) O bitki med angleško križarko »Pegasus« in nemško križarko »Königsberg« pri Sansibaru razglasi uradno še te podrobnosti: Križarka »Königsberg« se je približala v nedeljo ob 5. zjutraj z veliko hitrostjo ter s tremi streli napravila čoln, ki je ležal na straži, neraben. Nato je začela »Königsberg« na 8000 m streljati na angleško križarko »Pegasus« ter se polagoma približala na 6000 metrov. Stran kri arke »Tegassus«, ki je bila obrnjena proti križarki »Königsberg«, je v 15 minutah utihnila. Po premoru 5 minut je začela »Königsberg« zopet streljati ter streljala 15 minut. »Pegasus« ni mogel več odgovarjati. Skoro vse izgube so imeli Angleži na krovu pri topovih. Ladja je bila večkrat zadeta ob vodni črti ter se je močno nagnila na stran. Angleška zastava je

padla dvakrat, angleški mornarji pa so jo vsakokrat zopet dvignili. »Königsberg« ni nič ali pa le malo poškodovana.

Angleška sodba o angleškem vojnem uradu.

London, 23. septembra, čez Berolin. (Kor. urad.) »Daily Chronicle« ostro napada vojni urad. List piše, da se grdo ravna z rekruti za armado, ki se ima nanovo ustanoviti. Vojni urad ni sposoben za svojo nalogo. — Ker so zvišali telesno mero na 5 in pol čevlja, je rekrutiranje v Walesu nemogoče. Potrebna ni omejitev telesne mere, marveč boljša organizacija.

Holandski parnik »Automat« potopljen.

Göteborg, 23. septembra. (Kor. urad.) Parnik »James Dickson« je danes došel sem. Na krovu je imel rešenega holandskega mornarja, ki ga je parnik rešil od holandske obale. Mornar je pripadal k moštvo holandskega parnika »Automat«, ki je nalezl na mino ter se potopil. Ta mornar se je edini rešil od moštva, ki je šlo 16 mož.

GENERAL BOTHA PROTI NEMCEM.

Kapstadt, 23. septembra. (Kor. urad.) General Botha prevzame vrhovno poveljstvo nad angleško ekspedicijo proti nemški Južnoafriki.

Angleške race.

Dunajski listi priobčujejo novo zbirko angleških laži o Avstriji in naši armadi. Najlepše so: »Daily Telegraph«: V Avstriji vlada lakota. Vojaške oblasti dele med prebivalstvo kruh v malih porcijah. — »Daily Mirror«: Avstrijska armada je izgubila v bojih proti Rusom do 15. septembra 60% svojega moštva, v številu 250.000 vjetnikov, proti Srbiji pa — 70%. »Daily Mail«: Rusi so vjeli 800 tisoč Avstrijcev. — Reuterjev urad: Neki nemški častnik je izjavil, da je avstrijska armada pustila Nemčijo popolnoma na cedilu.

PODMORSKI ČOLNI.

Velikanski uspeh nemškega podmorskega čolna »U 9« dokazuje, kako opasno bojno sredstvo so »jekleni morski psi«. — Izumitelji podmorskih čolnov so Francozi, ki imajo še danes največje število teh bojnih ladij, namreč preko 80. Nemčija jih ima 35. Prvotno so bili ti čolni precej neokretni in njihova uporabnost dvomljiva: konstruirani so bili namreč tako, da so plavali le pod vodo, kjer se seveda niso mogli dolgo držati. Ta prvi tip podmorskih čolnov je imel le namen, služiti obrambi domače obale. Šele ko se je Angležem leta 1907 posrečilo, konstruirati podmorske čolne — potapljače, torej take, ki plavajo na vodi in se po potrebi potopijo pod njo, so postali podmorski čolni porabno in opasno sredstvo pomorske vojne. Moderni podmorski čoln je 200 do 900 ton prostoren, njegove stroje gonijo, kadar plava na vodi, petrolejski ali pa Dieslovi motorji, ki premorejo 250 do 300 konjskih moči, pod vodo pa elektrika. Dolžina podmorskega čolna znaša 40 do 65 m, brzina na vodi 11 do 18 vozlov, pod vodo 9—10 vozlov. Glavno orožje podmorskih čolnov so torpedi, vsak čoln ima do štiri cevi za lansiranje torpedov. Najnovejši čolni imajo tudi posebno konstruirane brzostrelne topove, zlasti v obrambo proti zrakoplovom. Orijentaciji služi periskop, občevarju za drugimi ladjami posebni signalni aparati. Podmorski čolni so povsem iz jekla, število moštva znaša 20 do 40.

Podmorski čoln se bliža sovražniku, plavajoč na vodi, ter se potopi šele 2 do 3 milje pred neprijateljsko ladjo. Skušaja se sovražniku nevidno in neopaženo približati ter mu z dobro ciljanim torpedom prizadejati smrtno rano.

V »Münchener Neueste Nachrichten« popisuje neki nemški mornar patuljsko vožnjo podmorskega čolna: »Petnajst metrov od sovražnika smo se igrali v našem čolnu harmoniko in neprijatelj ni slišal ničesar! Naši motorji regljajo naravnost peklensko — tudi mi nismo slišali svoje harmonike. Peli smo, toda sami sebe nismo čuli. Bližali smo se šotski obali, toda videli je nismo. Vedeli smo le, da moramo zmagati, ali pa umreti.

Prijetju baš ni v naši orehovi lupini. Malo prostora in strahovit smrad. Petrolej, petrolej, kamor vtakneš nos. Kakor balzam nam je zrak, kadar se dvignemo za nekoliko časa na vodo in odpremo »line«. Šest ur smo na delu, šest ur imamo počitka. Kadar smo pod vodo, je že

napornejša. Stroj grme tako, da ne slišimo nobenega povelja. Z očmi rokami si pomagamo. Brezno malo svojega tovarila in da še več: Aha, treba je tam — le priviti vijak. Za nagrado smemo pogledati skozi periskop: O, krasoplet! pogledi Periskop nam kaže mirno, od solca obilano morajo gladino — veliko angleško brodovje leži pred nami; mirno se zibajo ogromni dreadnoughti, velike oklopnice na modri morski gladini — kakor nedolžna čreda, ki se nič hudega sluteč, pase na pašniku. Dve uri smo jih obkroževali, opazovali, šteli. Kako željno smo gledali na cevi za lansiranje, kako so se nam iskriale oči poželjenja, da se zakadimo v eno teh krasnih angleških križark! Toda bili smo samo na patrulji in morali smo se vrniti, da javiimo, kaj smo videli. Vračali smo se kakor lovci, ki so videli v gozdu najlepšo divjačino, ki pa je niso smeli streljati.

ODLOČILNA BITKA NA FRANCO-SKEM.

Od svojega vojaškega sotrudnika prinaša graška »Tagespost« sledeča razmotrivanja o odločilni bitki, ki se bje sedaj na Francoskem.

Na francosko — nemško bojišču so Nemci v bitki med Oiso in Marno dosegli uspeh s tem, da so močne francoske pozicije pred Reimsom na enem mestu omajali.

Tudi se zdi, da so vzhodno od Reimsa se bojujoče nemške čete prav dobro napredovale, ker poročila uradno nemško poročila o zavzetju utrdb Betheniville. Zavzetje te utrdb bi moglo olajšati stranski napad na vzhodno stran Reimsa.

Pozornosti vredno je tudi napredovanje boja pri Verdunu in prvi boji za Toul, iz česar je spoznati, da so Nemci sicer počasi, toda sistematično predrlji utrjeno vzhodno francosko fronto.

Berolinski poročevalec »Wiener Allgemeine Zeitung« poroča svojemu listu, da je izvedel, da so pozicije nemških čet izborne. Zlasti hudo prizadeti so bili Angleži vsled napadov Nemcev, ki so jih precej potisnili nazaj. Nemški vojski so se bili pred napadom izborna zakopali. Več strelskih jarkov zapored je popolnoma obvladanih od strojnih pušk. Francoski vojaški krogi zlasti obžaljujejo, da se nahaja veliko železniško križišče Flaon v nemških rokah. Francoske čete so zasedle skoro vsa poslopja v Reimsu ter streljajo s strel. Strojne puške imajo celo na katedrali.

»Nationalzeitung«, ki izhaja v Berolinu, poroča iz Curiha še naslednje: Veselje Francozov od napadanja je popolnoma izginilo. Nemci so zavrnili vse napade. Pri teh napadih sta bila dva francoska armadna zbora popolnoma premagana. Nemci popolnoma obvladajo pokrajino med Maso in Oiso. Francoska armada se v svoji sredi na celi črti umika. Nemško desno krilo je uspešno prodrl proti jugu.

Poročila s francoskih bojišč vedo, da je začelo tudi tam deževati in da so vsled tega reke narasle. Ker teče več rek paralelno s francosko bojno črto, pravi »Vossische Zeitung«, da more to biti za umikanje Francozov usodno. Če se zbero Francozi pri maloštevilnih prehodih preko teh rek in če jih doseže nemška artilerija, lahko nastane iz tega za Francoze katastrofa.

»Pester Lloyd« prinaša razen poročil o bojih pri Reimsu tudi vest, da se je začela tudi že ofenziva proti utrjeni fronti Verdun — Toul. Iz tega izhaja, da je tudi armada bavarskega prestolonaslednika, najbrže močno ojačena, zopet začela z ofenzivo. Sedaj se razvija nemška ofenziva med Verdunom in Reimsom ter v smeri na Pariz.

Črta zatvornih utrdb med Verdunom in Toulom obstoja iz sledečih utrdb: fort Genicourt, fort Troyon, fort Camp des Romains, fort Lionville, fort Gironville, in v drugi črti iz utrdb fort Paroches in fort Jony-sie. Te utrdbे štiti mostove čez reko Maas. Vsaka utrdba ima 30 in več težkih topov in 500—1000 mož posadke. Taktično in fortifikacijsko so te utrdbे sila močne. Imajo oklopne stolpe, varne prostore za moštvo, razsvetljujejo polje z električno lučjo, so krog in krog zaprte in obdane od raznih zaprek. Oddaljene so utrdbे druga od druge 4 do 10 km.

Kakor poročajo, so Francozi te dni drugič izpadli iz Verduna, pa tudi to pot niso imeli uspeha.

Ofenziva proti Reimsu uspešno napreduje. Od Nemcev vzeti kraj Betheniville leži samo 3 km od Reimsa. Središče nemške armade nad Reimsom mogočno napreduje, pridobiva na prostoru ter sili s svojo ofenzivo francoski centum, da se umika proti jugu.

Vojna jamejo se tudi prizadovane nemške armadnega vodstva odločno udariti Francoze med Reimsom in Verdunom.

Francosko — nemška bitka.

Vojni poročevalci in strokovnjaki so že nešteto krat amerili na zemljepisnih razdaljo med rekama Oise in Maas, da doženejo kako dolga je fronta velike francosko — nemške bitke, ki traja sedaj že skoro 14 dni. Fronta bo dolga kakih 200 kilometrov in bojuje se tam pet nemških armad proti francosko — angleški armadi. Ker odločilnega uspeha še vedno ni, opozarjajo nemški listi svoje občinstvo, naj bo potrpežljivo, češ, gododki na Francoskem se sploh ne morejo drugače razviti, kakor se razvijajo. Vojaški strokovnjak »Vossische Zeitung« pojasnjuje, da se opirajo Francozi z obema svojima kriloma ob silne trdnjave in druge utrdbе, na zapadu ob Pariz, na vzhodu ob utrdbi na Maasi in Moseli. Zato nemški armadi ni mogoče obiti Francoze in jih prijeti od strani, kakor je nemško poveljstvo početkoma nameravalo. Nemcem ni preostalo nič drugega, kakor lotiti se frontalnega boja, da si je ta vedno težaven in traja dolgo časa. V prvem delu sedanjih bojev, med Oiseo in Maaso, so bili Nemci v defenzivi in so zmogovito odbili vse francoske napade. Zdaj so Nemci prešli v ofenzivo. A upoštevati je, da so zdaj Francozi prisiljeni na obrambo, ustvariti si in utrditi pozicije ter jih opremiti z vsemi pripomočki. Nemci se morajo torej bojevati proti pripravljenim in skrbno utrjenim pozicijam Francozov, a tak boj traja dolgo časa, zlasti ker ofenzivni Nemci ne morejo drugače napredovati, kakor korak za korakom, a za vsak korak si morajo prostor priboriti z artilerijo. Spričo takih razmer, končuje strokovnjak »Vossische Zeitung«, mora nemška javnost pač potrpeti, čaka pa lahko mirnega srca na daljni razvoj, ker bo končni izid za nemško armado vse-kako ugoden.

NAŠA OFENZIVA PROTI SRBIJI

»Pester Lloyd« javlja: S srbske strani se danes prvič priobčuje vest o ofenzivi, ki so jo započele naše čete na jugovzhodu proti Srbiji. Vzrok temu je to, da je bil srbski princ Gjorgje v neki bitki pri Krupnju na jugu od Loznice precej težko ranjen. Tukašnji listi obelodanjujejo že več dni bolj ali manj točne podatke o dosedanjem poteku našega ofenzivnega prodiranja na srbskem teritoriju. Brez vsakega pomena je, ako tolmačimo prodiranje naših čet v Srbijo z navedbo posamičnih krajev. Takšne navedbe krajev ne izražajo ničesar bistvenega, ker namen naše ofenzive ne more biti v tem, da osvojimo to ali ono zemljepisno točko v Srbiji, marveč samo v tem, da zagrabimo glavno srbsko silo, in naj se nahaja kjerkoli, in jo odločno in z vso silo porazi. To je edino merodajno stališče, a vse ostalo je postranska stvar. Iz teh razlogov opuščamo podrobnosti o dosedanjih etapah našega prodiranja v Srbijo. Ne gre tu za kraje, ki vsebujejo samo zemljepisne pojme, marveč za vojne operacije s točno odrejenim ciljem.

Mesto neznatnih podrobnosti vsake vrste smatramo, da lahko javnosti sporočimo mnogo radostnejšo vest, da se naša ofenziva na srbskem ozemlju nahaja v najboljšem stanju in da smo do sedaj dosegli vrlo povoljne rezultate, iz katerih moremo sklepati, da bomo cilj, ki smo si ga zadali, tudi dosegli.

Vesti iz Varšave in iz kraljestva Poljskega.

V krakovski »Nowi Reformi« čitamo:

V Varšavi se v vseh gledališčih vrše redne predstave. Vse predstave so polne, dokaz, da se prebivalstvo zabava, da se je lahko nemška ali avstrijska armada danes ali jutri pojavi pred mestom.

Te dni je bil razglašen carski ukaz, s katerim je podaljšano vojno stanje v Varšavi do 17. septembra 1915., za vse ostale kraje, kjer vojno stanje doslej še ni bilo proglašeno, pa se uveljavlja to stanje do 15. marca 1915.

V zadnjem času priobčujejo varšavski listi silno mnogo vesti o tolovajstvih, umorih, ropih in tatvinah tako v Varšavi, kakor v provinciji. To dejstvo izpričuje, da so varnostne razmere pod vsako kritiko.

Usoda naših državljanov, ki jih je vojna zatekla v Rusiji, ni razveseljiva. Mnogo avstrijskih in nemških državljanov, ki so stalno bivali v Rusiji, se je potrudilo, da so dobili rusko državljanstvo, ker se jim je sicer grozilo, da jih bodo zaprli ali pa internirali. Toda rusko državljanstvo

dobiti se je posrečilo le malokomu, ker si je rešitev teh prečenj pridržalo ministristvo samo.

Otrokom nemških podanikov je prepovedano obiskovati državne srednje šole. Otrokom avstrijskih podanikov Čehov se je dovolil obisk srednjih šol samo pod pogojem, ako njih starši sprejmo rusko državljanstvo. Pretežna večina Čehov se temu nasilstvu ni uklonila.

Turški podaniki, katerih je mnogo zlasti v Varšavi in Lodzu, so bili internirani, da si se Turčija še ne nahaja v vojni z Rusijo. Turškim podnikom, ki so po narodnosti Grki, se je obljubilo, da ne bodo internirani, ako vložijo v grškem konzulatu v Varšavi prošnjo za sprejem v grško državljanstvo.

Poljake, ki so nemški ali avstrijski državljani, so prepeljali v Orenburg na azijski meji. Vseh teh je okrog 6000. Nemce so poslali še nekam globlje v notranjost Rusije. Postopanje vlade in občinstva napram Poljakom je prilično dobro. Dovoljeno jim je stanovati v samem Orenburgu in si poiskati primerne zasluzka. Za revnejše ljudi skrbi mestni poljski komite.

Kako dolgo se more Francija braniti?

Vojaški strokovnjak berolinske »Vossische Zeitung« odgovarja na to vprašanje tako-le: Po zadnjih poročilih je položaj nemške armade na zapadnem bojišču tako ugoden, da je zanesljivo računati na popolni uspeh nemškega orožja. Ta nova, po vsi pravici pričakovana zmaga, ki bi bila sad toliko tedenskega bojevanja in ki bi zolomila odpor francoske armade, nas pa še ne sme zapeljati v napačno mnenje, da bi bila s tem dosežena odločitev in bi bilo upati, da se vojna kmalu konča brez nadaljnjih vojnih operacij. Temu napačnemu naziranjju je treba še sedaj ugovarjati. Pred vsem bi pomenjalo silno podcenjevanje sile in poztrevovalnosti francoskega naroda, če bi mislili, da se bo po teh pričakovanih porazih odpovedal nadaljnjemu odporu. Že zato ne, ker mu ostane še velik del države z vsemi njegovimi sredstvi na razpolaganje. Če pogleda kdo na zemljevidu tisti del francoskega ozemlja, ki smo ga doslej zasedli in ga primerja s tistim, ki je v francoskih rokah, zapazi koj veliki razloček. Misli na odpor in obrambo se Francija ne bo prej odpovedala, dokler ji ne bodo vzeti vsi viri njene sile, to je, dokler ne bo zasedena večina Francije. To se ne more zgoditi brez daljnih bojev in zato moramo biti pripravljeni na dolge pohode in nove bitke. Že nekolikrat je bilo razglašeno, tudi od oficijelne strani, da Nemčija ne more misliti na ponehanje sovražnosti in na sklepanje miru prej, dokler ne bo sovražnik poražen in zlomljen in dokler ne bodo dana zadostna jamstva za trajanje dolgega in zanesljivega miru. Tako daleč pa navzlic vsem svojim dosedanjim uspehom še nismo. Vojna se mora torej nadaljevati. Potrebno je, da si to pravočasno zapomnimo, kajti nadaljevanje vojne bo od naroda zahtevalo novih žrtev. Čim dlje bo trajala vojna in čim dlje bo morala nemška armada prodreti v sovražnikovo deželo, toliko več sil bo treba. Vzlic vsem zmagam bo treba dovažati živila in ustvarjati nove vojaške oddelke. Čestokrat se pretresa vprašanje, če je Francija sploh na tem, da bi nadaljevala odpor in če sploh more postaviti na bojišče za vojskovanje zmogljivo armado. Pogoji za ustanovitev narodnih armad so se proti letu 1870, znatno poslabšali. Takrat je aktivna armada pri svoji številnosti predstavljala le majhen del narodove moči. Ko je bila armada poražena in večinoma ujeta, je imel Gambetta skoro še vse za orožje sposobno prebivalstvo na razpolaganje. Danes temu ni tako. Vse eno je pa še dosti izvežbanega moštva in rekrutov, tako da se še dajo nove formacije postaviti. K temu je še prištei nadomestne oddelke in vpoklicane rekrute ter tiste dele poražene armade, ki se bodo rešili na jug. Tudi orožja in streliva ne bo zmanjkalo, četudi bo treba dostikrat seči po starejših modelih. Težave bo morda delala preskrba topov, ker se topovi ne dajo hitro izdelati. L. 1870. in 1871. so dobili Francozi največ topov z Angleškega. Zdaj je pa jako dvomljivo, če bo Angleška sploh mogla pošiljati vojni material v inozemstvo. Kar ga napravi, ga rabi zase. Kakor torej ni dvomiti o tem, da postavijo Francozi še nove armade na noge in da se bodo še nadalje branili, vendar bo njihove armade bojevanje proti nemški aktivni armadi dosti slabotnejši. Zlasti bo primanjkovalo šarž, oficirjev in podoficirjev. Tudi je zelo dvomljivo, če bo mogoče preskrbeti novi armadi vse tehnične potreščine, brez katerih je

bojevanje vsake večje armade popolnoma nemogoče. Med dalnje težave spada tudi to, da je šlo l. 1870. do 1871. samo za to, da se postavijo na noge le manjše armade, dočim bi danes take proti milijonski nemški armadi ne imele skoro nič pomena. Če naj Francozi vzdrže svoj odpor, morajo nove formacije šteti po stotisočih mož. Da je to silno težko ustvariti, je pač jasno. Vrednost novih formacij bo pač pred vsem odvisna od tega, če se večjim delom sedanje armade posreči umakniti se na jug, da postanejo jedro za nove formacije. Kraj vseh težav pa, ki jih ima ustvaritev novih formacij, je vendar treba s tem računati, da se ustanove in da bodo nadaljevali boj. To bo vzrok, da bomo svoje operacije morali nadaljevati in da bo tudi pri nas treba dobiti kar le mogoče novih sil. Toda vzlic dosedanjim zmagam novi napori, nove žrtve — kajti šele tedaj se smemo zanašati, da bodo sovražnika popolnoma premagali, a to je edini temelj prijateljskega miru.

Vzroki angleške nervozitete.

Iz Berolina poročajo: »Times« prinašajo lažljivo vest, da so se nemške ladje v Vzhodnem morju druga drugo obstreljevale ter poško-dovale. »Westminster Gazette« priznava, da nemško brodovje dobro dela. Ta piše: Naše ladje plovejo tiho in mirno po morju. Naenkrat se razprše narazen ter izginejo. Mi govorimo vedno le o minah in minah. Vsi znaki kažejo, da je nemško podmorsko brodovje zelo na delu. Anglija je nesporno vladarica na morju. Kaj pa koristi, če postane Nemčija vladarica morskega dna? Boj pod morjem in boj visoko v zraku kaže-ta Nemčijo kot mojstrico. Orožje, ki se zdaj v tem boju prvič uporablja, je zazdaj skoro izključno orožje Nemčije. Veliki postranski uspeh tega delovanja nemških bojnih sredstev pa prinaša nervoziteto v deželo, v armado in v mornarico.

V »Daily Chronicle« izjavlja znani angleški pisatelj Wells, da bo v sedanjih vojni skoro gotovo odločevalo le zračno brodovje, in tu nastane žalostno dejstvo, da je Nemčija vladarica zraka. Kar vrše njeni zrakoplovi, to je največje v tem največjem boju, kar jih je videl kdaj svet. Vse, kar store proti temu francoski in angleški zrakoplovci, je otroška igra. Francozi so desirani le na polete, s katerimi se producirajo pred gledalci, in jih francosko ljudstvo tudi splošno smatra le kot zračne akrobate, dočim bi jih na Angleškem smatrali celo za norce. Nihče jih ne smatra za to, kar so: največji junaki našega časa. Oni so aristokrati naših armad! Vsled tega predlaga, naj se podeli vsakemu zrakoplovcu, da se jih kar najbolj navduši, kateremu se bo posrečilo, prinesiti izvanredna, boljša poročila, nego jih prinaša kavalerja, ali pa spraviti na tla kak sovražni zrakoplov, oziroma s strelom onemogočiti nadaljni polet kakega Zeppelina, dedni viteški stan. Razentega se mora dati rodbini vsakega zrakoplovca ali spremljevalnega častnika življensko zavarovalno polico za najmanj 10.000 funtov šterlingov. Razentega bi morale biti državne pokojnine dvakrat tako visoke, kakor so pokojnine junakov na morju ali na kopnem.

Velik gospodarski uspeh Nemčije.

Pri najetju vojnega posojila je Nemčija dosegla uspeh, ki se lahko imenuje pravo gospodarsko zmago. Dne 4. avgusta je nemški državni zbor dovolil vojno posojilo v znesku petih milijard mark in ta znesek je bil 20. t. m., ko še niso bili znani vsi podpisi, skoro popolnoma pokrit. Nemško časopisje opozarja z opravičnim ponosom na ta sijajni dokaz finančnejne vojne pripravljenosti, ki ga potrjuje še odločba nemške vlade, s katero se je vplačanje podpisanih zneskov odložilo. Sedaj Nemčija tega denarja še ne potrebuje! Težko si je misliti večjo finančno moč. Marsikdo se spričo tega dogodka vpraša, kako je pač mogoče, da je mogel nemški narod v sedanjem vojnem času dati svoji vladi brez vseh težav tako ogromno vsoto na razpolaganje, kje je nemški narod v vojnem času dobil kar pettisoč milijonov mark. Nemci imajo v svojih hranilnicah in bankah pač trideset milijard naloženih, a ta denar je izposojen na hiše in posestva ali kroži v trgovinah ter industrijah ter ga ni dobiti, ker ne leži v gotovini v blaginjah. Vložniki bi ta denar lahko ves nazaj zahtevali, ker v Nemčiji ni bil razglašen moratorij, a vendar nihče na to ne misli. Nemci se kar nič ne boje, da bi banke in hranilnice morale kaj izplačati za pokritje vojnega posojila. Pomagale bodo v prvi vrsti državne posojilne blagane. Te izdajajo blaginjske izkaznice, ki jih sprejemajo tako vse drž.

blagajne kakor drž. banka in zasebni ravno tako kakor bankovce. Tu di največji optimisti niso mislili, da bi se pri javnem posojilu moglo dobiti več kakor dva milijona mark. Pa jih je že pokritih skoro pet milijonov. To nas spominja na vojno odškodnino, ki jo je morala Francija leta 1871. plačati Nemčiji. Svet je takrat strmel, da je mogla porazena Francija v dveh letih plačati pet milijard. Nemci so tako vsoto sredi vojne brez težave skupaj spravili.

Z gosli v vojni.

V »Obzoru« čitamo: Z enim izmed naših domačih polkov je odšel na bojišče tudi mlad cigan. Ker ni imel drugega, je vtaknil v svoj žep svojo cigansko pipo, pod pazduho pa je vzel svoje ciganske gosli. Kadar je imel čas, je zasviral na svoje gosli, njegova stotinja pa je veselo pela. Vojaki so bili vedno dobre volje. Nankrat je postal cigan zamišljen, a njegovih gosli ni bilo več slišati. To je opazil tudi častnik ter vprašal vojaka cigana, zakaj je tako otožen. »Gospod stotnik«, je odgovoril cigan, »pokorno javljam, da so se mi razbile moje gosli. Malo prah, malo dež, včeraj pa ona sovražna krogla, ki mi je oddrgnila kožo na prsih in mi razbila gosli. Ni mi žal za prsa, ne za kožo, žal pa mi je za gosli!«

Stotniku se je smilil cigan, zato mu je rekel: »Ako boš marljiv in hraber, ti bom kupil nove gosli!«

Cigan je od veselja tlesnil ob dlan, vrgel kapo v zrak in veselo zavriskal. Od tega časa je bil povsod prvi, v vsakem boju je hrabil svoje tovariše, sploh nastopal je kot vzor vojaka, kot pravi junak. Tako je prešlo par dni. Polk je došel v neko mesto, kjer mu je stotnik kupil nove gosli.

Cigan se je ves spremenil in zopet je sviral na svojih goslih, kjerkoli je mogel. Veselje je bilo zopet v njegovi stotnji. Nekega dne pa je zadel tudi njega svinčenka in mu povzročila hudo rano. Odpejali so ga z bojišča. Evo ga sedaj v eni izmed zagrebških rezervnih bolnic. Čim je končana »vizita«, seže ranjeni cigan po svojih goslih in svira. Ranjenci dvigajo glave, poslušajo, se vesele in počijo spremljajo pesem. In tako odmevajo bolniške dvorane od časa do časa od zvokov veselih vojaških pesmi. In prav je tako. Kdor poje, zlo ne misli in se nadeja boljše bodočnosti. To je povest, resnična in živa o ciganu vojaku in o njegovih goslih.

Nova kriza v francoskem kabinetu?

Kakor poročajo listi, namerava voditelj radikalnih socialistov Guesde izstopiti iz francoskega kabineta, ker se je baše sprl z vojnim ministrom Millerandom. Zatrjuje se, da pride v Franciji novi strogo nacionalistični kabinet na krmilo.

Italijanske izdaje nemških listov.

Kakor javljajo iz Berlina, nameravajo veliki nemški listi prijeti posebne italijanske izdaje, da informirajo italijansko publiko o vojnih dogodkih, ker so poročila velikih rimskih in milanskih listov pisana izključno v duhu tripartente.

Dnevne vesti.

— **Kakšno perilo rabijo ranjenici?** Pri »Rdečem križu« se oglašajo mnogo oseb, ki bi radi darovale v bolnišničnih ležečim ranjenecem perilo, pa ne vedo, kakšno mora biti. — **Vodstvo »Rdečega križa«** daje zato vsem darovalcem, ki žele pomagati našim vojakom s tako dobrodošli darovi, sledeče navodilo o velikosti in kakovosti perila za ranjence: Kot posteljno perilo se rabijo rjuhe (170 centimetrov široke, 260 cm dolge, iz platna ali bombaževga gradla, bulet za blazine (52 x 72 cm in letno blago); prevlake za blazine (55 x 75 cm iz barvanega gradla ali platna); žimne varovalce (Matrazenschoner 90 cm x 190 cm iz platna ali bombažnega gradla); blazine iz vezanice ali iz bombaža. Od bolniškega perila se rabi: dnevne srajce (priproste, srajce za ranjence (zadaj odprte, s trakovi); spodnje hlače, molino s trakovi; dokolenice iz pavole, brez pete); žepni robci; bolniške halje (modro - bele, progaste za rekonvalescente). Nadalje omenimo, da je surovo domače platno prav dobro za posteljno perilo. Zimsko perilo in obleko za vojake na bojnem polju in bolniško perilo, platno in druge reči, naj se pošlje v cesarja Franca Jožefa azil v Ljubljani. Pukana, ne nastrgana šarpija se naredi iz vsake vrste platna. Dalje pripomnimo, da so za časa vojnega stanja vse dopisovanje, denarne in zavojne pošiljke (obvezila, perilo i. dr.), ki se pošljejo »Rdečemu križu«, pošlune

proste. — **Pristaviti pa se mora naslovu:** »Podpora za vojskevo (Militär - Unterstützungssache)« in tudi ime pošiljatelja.

— **Odplačilo davka.** Voda finančnega ministrstva je glede dovolitve odplačila davka od stanovanj, ki se povodom vojne krize brezplačno prepuste delavcem, izdal sledeče navodilo vsem finančnim deželnim oblastim: Tudi če se pri brezplačni prepušitvi stanovanj uslužbencem ne vračuna stanarina mezdi, se mora sicer vedno to vpoštevati, da obstoja — dokler traja delovno razmerje — med tako prepušitvijo stanovanja in delom imetelja stanovanja gotova gospodarska zveza, tako da ne moremo pravzaprav govoriti, da se je stanovanje zastoj (kot darilo) prepuščilo. Če pa delavci vsled ustavitve ali redukcije prometa niso več uslužbeni pri podjetniku, vseeno pa se dopusti, da ostanejo še nadalje brezplačno v dosedanjih stanovanjih, tedaj odpade zveza med delovnim razmerjem in prepušitvijo stanovanja. Tedaj pač ni nobene ovire, da se tudi v tem slučaju odpiše davek.

— **Izvoz ječmena.** Odbor borze za kmetijske pridelke se je takoj, čim je bila izdana razširjena prepoved zaradi izvoza ječmena, obrnil do prizadetih ministrstev s prošnjo, naj dovolijo izvoz za tiste kvantitete, ki so bile prodane v inozemstvo še predno je bila izdana ta prepoved. Od slučajja do slučajja se bo to dovolilo in naj se interesentje v tej zadevi obračajo na finančno ministrstvo.

— **Kolera!** Na Dunaju se je primeril slučaj azijske kolere, dva slučaja kolere pa sta se primerila v galški občini Lisko, kjer sta obolela dva vojaka.

— **Za ranjene in bolne vojake,** ki so nastanjeni v vojašnici 27. pešpolka, so doslej darovali: ga. Pavla Röger (na prošnjo g. prof. dr. Bischofa) več perila; gospa dr. Galle, perilo, volneno odejo in obveze; neimenovana gospa 6 spodnjih hlač, 10 srajc in 30 parov nogavic; neimenovani gospod 12 srajc, 5 parov nogavic in 2 berglji; gospa N., stotnikova soproga, 40 K za obveze; pomozno gospenje društvo Rdečega križa v Kranju več zabojev sadja in jajc; Gospodinska šola več sodčkov sadjevega soka in Katoliška bukvarna več slovenskih in čeških knjig. — Za te darove, ki so jih ranjenci z največjim veseljem sprejeli, se podpisano poveljstvo najtopleje zahvaljuje in se priporoča še za nadaljnje človekoljubne darove v korist ubogim ranjencem. — **Poveljstvo 27. vojašnice.**

— **Iz Galicije** sta premeščeni višje deželno sodišče iz Lvova v Olomuc na Moravskem in železniško ravnanstveno iz Lvova v Tešin v Sleziiji.

— **Major Tankošić,** glede katerega je sodna preiskava zaradi umora v Sarajevu dognala, da je bil glavni aranžer tega strašnega atentata, je bil po poročilu »Grazer Tagblatt« v boju pri Krupansu ubit.

— **Trdnjava Sarajevo** — zaprta za civilni promet. C. in kr. trdnjavsko zapovedništvo v Sarajevu je izdalo dne 18. septembra razglas, s katerim je zaprlo promet civilnih oseb, naj pridejo z živili ali brez živil v mesto. V mesto smejo le ljudje, ki imajo posebne izkaznice. Ljudje, ki se pripeljejo z železnico, smejo v mesto le, če tam trajno prebivajo, ali imajo posebno dovoljenje. Izvzemši pota pri Milnicah, Dolac, Bendbaši in Kosevo, so vsa druga pota zaprta.

— **Pogreb umrlega vojaka.** Včeraj popoldne se je vršil iz mrtvašnice deželne bolnišnice vojaški pogreb hrvaškega rezervnega lovca Matevža Vuzema od lovškega bataljona št. 31. Umrli je v rezervni bolnišnici v »Mladiki«. Na čelu pogreba je korakal oddelek lovcev. Pogreb je vodil vpokojeni mornariški superior gosp. Kokalj. Pred mrtvaškim vozom, na katerem je bil lep venec, so nosili venec s trakovi v cesarskih in hrvaških deželnih barvah. Krsta je bila ovita s cesarsko zastavo. Pogreb sta spremljala dva častnika kot zastopnika c. in kr. mestnega poveljstva; župan ljubljanski gosp. dr. Ivan Tavčar in podžupan gosp. dr. Karol Triller z mnogimi občinskimi svetniki; deželni glavar g. dr. Ivan Šusteršič, dame predsedstva »Mladiki«; gospa podžupanja dr. Trillerjeva in gospa nadsvetnika Pavlina, ter dolga vrsta dam. Pred kapelo na Martinovi cesti je bilo truplo blagoslovljeno, nakar je oddelek lovcev ustrelil v zadnji poždrav.

— **Pregledovanje črnovojnikov.** Dne 25. septembra 1914 se zaključilo zlaganje črnovojnikov, ki so rojeni leta 1892, 1893, in 1894. Opozorjamo na ta rok s pristavkom, da se je vsem, omenjena leta rojenim mladencem, ki bivajo v Ljubljani, ne glede na rojstni kraj ali pristojnost, zglasiti v mestnem vojaškem uradu v »Mestnem domu«. Vsi, v Ljubljani bivajoči mladenci omenjenih let pri-

dejo v Ljubljani k pregledovanju in na podlagi zlaganih pol se predstavi komisiji. Zategadel je zlaganje potrebno.

— **Poročila o ranjenih in bolnih št. 12.** V tem poročilu nahajamo sledeča imena: Moric Maks Beck, kadet 17. peh. polka (ustreljen v hrbet, društvena rezervna bolnica št. 3, Rudolfinerhaus na Dunaju, XIX.); Leopold Čar, praporščak 87. peh. p. (bolan, c. in kr. rez. bolnica št. 1 na Dunaju); Otmar Kailer, podpolkovnik 87. peh. polka (bolan, društvena rez. bolnica št. 2 na Dunaju, I.); Emerik Lausch, poročnik 87. peh. polka (bolan, c. in kr. garnizijska bolnica št. 1 na Dunaju); Rudolf Ortner, poročnik 17. peh. polka (bolan, c. in kr. rez. bolnica št. 1 na Dunaju, I.); Reinhold Rüling, vitez plem. Rüdigen in Rüdennen, stotnik 67. peh. polka (ustreljen v sedalo, bolnišnica usmiljenih bratov na Dunaju, II.); Friderik Schiviz pl. Schivizhofen, poročnik domobranskega polka št. 1 (ustreljen v levo nogo, c. kr. Augarten na Dunaju, II.).

— **Umrli** je na Dunaju c. in kr. nadporočnik gospod Rajmund Zalar, star šele 35 let. Blag mu spomin.

— **Iz Gornjega grada** nam poročajo: Dne 22. septembra je umrl v dunajski bolnišnici absol. jurist Anton Trobej, sin gostilničarke gospe Trobeje v našem trgu. Bil je dne 8. septembra težko ranjen na galiskem bojišču; najprej je ležal v eni izmed galških bolnišnic, potem pa so ga spravili na Dunaj. Naj bo padlemu junaku ohranjen časten spomin!

— **Poročil se** je gosp. Andrej Horvat, c. kr. finančni nadpaznik, sedaj c. kr. deseterik pri poljskem topničarskem polku št. 7, nad. bat. v Ljubljani z gđ. Minko Nosanovo, def. učiteljico v Banjaloiki.

— **Iz Huma pri Ormožu.** Tukajšnje vojaško bojno društvo priredilo je na Male gosposnjice dan ljudsko tombolo v gostilni g. Martina Vtičarja v prid Rdečemu križu in za uboge tuokrajne družine vpoklicanih rezervistov in črnovojnikov. Prebivalstvo je darovalo mnogo dobrot. Čistega dobička je v ta namen 133 K 85 v. — Lepa hvala vsem.

— **Zrebanje razredne loterije.** Včeraj se je nadaljevalo zrebanje razredne loterije. Dobitek v znesku 30.000 kron je zadel srečka številka 106.713. Po 5000 kron so zadele št. 23.383, 39.375, 89.404 in 128.297. — Po 2000 kron številke 2460, 6318, 11.847, 19.987, 20.106, 22.090, 25.778, 28.377, 37.388, 58.019, 66.679, 71.799, 75.591, 76.676, 88.586, 97.297, 135.110 in 143.459. — Po 1000 K številke 517, 652, 1143, 5509, 5890, 6150, 8499, 11.346, 19.250, 21.188, 26.072, 31.659, 32.630, 32.819, 33.580, 34.657, 41.142, 41.366, 44.947, 45.464, 64.858, 65.516, 76.597, 79.837, 80.069, 81.435, 88.917, 89.087, 91.283, 96.612, 98.985, 102.904, 106.042, 106.562, 113.500, 115.478, 127.542, 130.813, 132.373, 137.660, 144.409, 153.468, 154.284, 155.066, 157.971, 158.193 in 158.902.

— **Kratek je sen...** je naslov krasne družabne drame v dveh delih, ki se bo predvajala jutri poleg še sedem drugih prvovrstnih slik v kinematografu Ideal. 5% brutto - dohodkov tega dneva pripade »Rdečemu križu«.

— **V soboto** prvo kinematografsko poročilo s severnega in južnega bojišča. Danes zadnji dan krasnega sporeda z dramo iz divjega zapada: »Naskok na prirejski vlak« in krasno veseloigro »Levy, moj prijatelj«.

— **Umrli** je v Župuhah pri Št. Vidu gospa Anica Šusteršič rojena Kunovar, v starosti 27 let. Cenjeni rodbini iskreno sožalje!

— **Pogreša** se c. in kr. nadporočnik 17. pešpolka, 16. stotinja, Friderik Kren, rod. iz Ljubljane. Bil je 31. avgusta blizu Přemyslanov težko ranjen. Odnegli so ga na kraj, kjer so ranjence obvezavali, od tedaj pa se o njem ničesar več ne ve.

— **Obesil se je.** Včeraj popoldne so našli v gozdu pri Dravljah obešene železniškega sprevodnika Luka Cuznarja iz Spodnje Šiške št. 117. Cuznarju se je bil omračil um in je odšel od doma že v soboto popoldne. Njegovo truplo so prepeljali v mrtvašnico v Št. Vid.

— **Semeni.** Na včerajšnji semenj je bilo prignanih 91 glav živine, in sicer 69 volov, 8 krav in 14 prašičev.

— **Izgubila** je danes na trgu gospa Zofija Rogelj malo denarnico s približno 8 K denarja.

Brzjavna poročila.

Za zasluge v vojni.

Dunaj, 23. septembra. (Kor. ur.) »Wiener Zeitung« poroča: Cesar je odredil, da morajo nositi oni gažisti nižjih činovnih razredov in ono moštvo, ki je v vojni v taki vporabi, da je neposreden kontakt s sovražnikom in torej tudi pričakovanje podelitve vojaškega zasluznega križca ali hrabrostne medalje izključeno, za zasluge v vojni podeljeni zlati križec

za zasluge s krono, zlati križec za zasluge, srebrni križec za zasluge s krono in srebrni križec na traku hrabrostne medalje.

— **Francozi zasegli parnik »Dinorah«.** Iz Trsta poročajo: Francozi so zasegli avstrijski parnik »Dinorah«, loštinske trdke Marko Martinolich. Parnik »Dinorah« je vozil žito v Hamburg. Francozi so spravili parnik v Havre, kjer so žito izkrkali. (»Dinorah« je tovorni parnik ter ima 4226 ton prostora.)

Proces proti Pričipu.

Dunaj, 23. septembra. Listi javljajo iz Sarajeva: Preiskava proti Pričipu in sokrivcem je končana. V zvezi s Pričipovim procesom se bo vršila tudi razprava proti mnogim Srbom, obtoženim veleizdaje.

Ponesrečena grška jadrnica.

Rovinj, 23. septembra. Grška jadrnica »Maria« se je ob istrski obali ponesrečila. Rešil se je samo en mož, katerega so prepeljali v Pulj.

Samomor majorja Yate.

Berlin, 23. septembra. Listi potrjujejo, da je angleški major Yate, ki je pred par dnevi pobegnil iz tabora vojnih vjetnikov v Torgau, izvršil samomor. Major Yate se je po svojem begu prijavil kot preprosti delavec v neki tovarni za sladkor pri mestu Halle. Ravnatelju se je zdel »delavec« sumljiv in dal je preiskati njegovo prtljago in njegove dokumente. Yate je spoznal, da je izgubljen. Vzel je britvo ter si prerezal vrat.

Vjeti ruski general Martos.

Berlin, 23. septembra. (Kor. u.) Wolffov urad poroča: V nemškem časopisju je razširjena vest, da so privedli vojnega vjetnika, ruskega generala Martosa, vklenjenega v Halle. To ni res. General Martos je v Neisse. Sicer pa se bo seveda vršila sodna preiskava proti vsem onim vjetim oficirjem, ki so osumljeni, da so trpeli ali celo zahtevali grozovitosti in prestopke proti mednarodnemu pravu.

Danske mine v Beltu.

Kopenhagen, 23. septembra. (K. urad.) Dansko časopisje soglasno javlja, da je Danska zaprla Belt z minami, smatrajoč, da je k temu kot nevtralna država popolnoma upravičena. Listi poudarjajo, da je vsa danska javnost odločena, varovati napram vsem vojskojučim se državam lojalno nevtralnost.

Esad paša — kralj Albanije?

Köln, 23. septembra. »Kölnische Zeitung« javlja: Esad paša je sprejel v Nišu deputacijo muslimanskih Albancev, kateri je izjavil, da je pod gotovimi pogoji pripravljen, sprejeti kandidaturu za albanski prestol.

Samomor.

Rim, 23. septembra. (Kor. urad.) Bivši minister proesor Guido Fusinato se je ustrelil.

Slike in umetnine v francoskih muzejih.

Pariz, 24. septembra. (Kor. ur.) Slike in umetnine v Louvru so spravili na varno. Vsa okna so zazidana. Mono Liso so spravili v Toulouse. Podobno so preskrbeli tudi v vseh drugih pariških muzejih.

Nemška vojna posojila.

Berlin, 24. septembra. (Kor. urad.) »Wolffov urad« poroča: Za nemška vojna posojila je bilo podpisanih 1.318.199.800 mark v državnih zakladnih nakaznicah, 1.177.205.000 mark v državnem posojilu z vknjiženjem v knjigo državnih upnikov in 1.894.171.200 mark v državnem posojilu brez take vknjižbe, skupaj 4.389.576.000 mark.

K POTOPU TREH ANGLEŠKIH KRIŽARK.

London, 23. septembra. (Kor. urad.) Iz Harvicha poročajo: Sem dospeli preostali trije potopljeni angleški oklopni križarki so izjavili, da je bil napad nemških podmorskih čolnov izvršen na mestu, ki so ga angleške ladje že tedne dobro in skrbno preiskale.

Boj za Reims.

Berlin, 24. septembra. (Kor. urad.) Iz velikega glavnega stana se poroča z dne 23. t. m.: Vrhovni poveljnik pri Reimsu se bojujočih nemških čet poroča vrhovnemu armadnemu vodstvu danes naslednje: Kakor se je naknadno dognalo, je bil oddan na katedralo v Reimsu tudi en strel iz možnarja. Po poročilih nekoga armadnega zbora je bilo to potrebno, ker ni bilo mogoče preganiti s krogliami poljske artiljerije dobro vidne opazovalne straže na zvoniku katedrale.

Darila.

Upravištvu naših listov je poslal na Rdeči križ magistratni svetnik, gosp. ravnatelj Sešek 10 kron. Hvala!

Današnji list obsega 4 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Ustna voda

KALODONT
Zobna krema

Meteorološko poročilo.

Vilma sed. morjem 306,2 Srednji srčni tlak 736 mm

sgl.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nebo
23.	2. pop.	738,7	12,3	p.m. zah.	oblačno
"	9. zv.	740,6	9,4	sl. zah.	"
24.	7. zj.	741,0	8,9	sr. jivzh.	"

Srednja včerašnja temperatura 10,5°, norm. 13,8°. Padavina v 24 urah mm 0,6.

Kot

3324

domač učitelj

želim dobiti mesto v Ljubljani.

Naslov v uprav. »Sloven. Naroda«.

Potrebujem dva ali tri 3323

voznike

za vožnjo tramov na kolodvor.

Ivan Kristan, Vače pri Ljublj.

Stanovanje

iz dveh ev. treh sob, kopalnico in priključni je oddati s 1. novembrom.

Naslov pove upravništvo »Slov. Naroda«.

3097

Kupim

stavbišče za vilo.

Ponudbe na uprav. »Slovenskega Naroda« pod »E. 45«.

3318

Učenec

z zadostno šolsko izobrazbo in vsa oskrbo pri svojih starših, se sprejme v špecerjsko trgovino 3325

J. Krivic, Dunajska cesta 4.

Službo

gospodinje, kuharice ali kaj enakega

Išče

2321

mladenka 20 let, ki ima enoletni gošpodinski tečaj. Naslov pove upravništvo »Slovenskega Naroda«.

Kupi se dobro ohranjen

pisalni stroj

poljubnega sistema. Ponudbe s ceno je poslati na uprav. »Sloven. Naroda« pod »Pisalni stroj«.

3317

Išče se nemeblovana soba

s hrano za dve dijakinji.

Ponudbe na upravništvo »Slovenskega Naroda« pod šifro »Dijakinji«.

3319

Izgubil se je

lovski pes

fermač s dolgim repom v bližini doljenjskega kolodvora.

Najditelj istega se prosi, da ga odda proti nagradi hišniku »Molca pri Malču«.

3328

Trgovska učenka

se sprejme v manufakturni trgovini

šteta št. 1000 v Ljubljani.

3322

Potrji globoke žalosti javljamo, da je naš iskrenoljubljeni soprog, oče, sin in brat, gospod

Rajmund Zalar

a. kr. nadporočnik

v 35. letu svoje dobe, dne 19. t. m., po dolgem trpljenju umrl in bil dne 21. t. m. pokopan na centralnem pokopališču.

Blag mu spomin!

NA DUNAJU, dne 23. septembra 1914.

3320

Globoke žaljoči ostali.

V svojem in v imenu svojih otrok **Francita** in **Slavka**, naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretržno vest, da mi je danes ponoči preminula moja nepozabna, ljubljena soproga, ozir. mati, gospa

Anica Šusteršič roj. Kunovar

v 27. letu starosti, previdena s tolažili sv. vere. Zemski ostanki najnice preneso se v soboto, 26. t. m. ob 8. uri dopoldne iz hiše žalosti v Zapužah na občinsko pokopališče v Dravljah. Sv. maše zadušnice se bodo služile v raznih cerkvah. Blag ji spomin!

V Zapužah, dne 24. septembra 1914.

Franc Šusteršič.

Zahvala.

Za blage dokaze iskrenega sočutja, ki so nam došli povodom smrti našega iskrenoljubljenega, nepozabnega sina, brata, nečaka in strica, gospoda

Franc Herzmanskyja

zadržnega revizorja in a. kr. poročnika v rez.

kakor tudi za krasne poklonjene vence in za mnogobrojno spremstvo dragega pokojnika k večnemu počitku, izrekamo našo najpričnejšo zahvalo.

Posebej pa se zahvaljujemo gospodom častnikom tukajšnje garnizije, moštvu 17. infanterijskega pešpolka, gospodu županu dr. Iv. Tavčarju, gg. občinskim svetovalcem, kakor tudi vsem ostalim dostojanstvenikom, ki so blagega pokojnika v tako obilnem številu spremili k večnemu počitku.

V Ljubljani, dne 24. septembra 1914.

3327

Žaljoči ostali.

SANATORIUM EMONA

ZA NOTRANJE IN ZUNANJE BOLEZNI
LJUBLJANA, KOMENSKA ULICA 4
SEF. ZDRAVNIŠTVA DR. FR. DERGANC

Sprejme se h gojenki trgovskega tečaja še ena ali dve

gojenki

iz liceja ali trgovskega tečaja. Eventualno klavir na razpolago.

Tržaška cesta št. 11/L.

Prodajalka se sprejme

v večjo trgovino na deželi. Ozira se le na zanesljivo, v mešani stroki dobro izurjeno moč s la referencami! Plača po dogovoru. — Ponudbe sprejema: Josip Radman, trgovec, Krška vas pri Brežicah.

Kavarna J. Zalaznik

prilaga vsem ljubljancem in gostom z dežele

najboljši zajtrk

kakor priznano dobro belo kavo, čokolado, kakao, čaj, fine likerje in najfiniješ pecivo.

KUC

zdravniško priporočeno kri tvorijo vino daje moč in zdravje.

Vzorec 3 steklenice 5 kg franko po pošt-nem povzetju K 4-80. — Edina zaloga:

Br. Novaković,

veletrgovina vina, Vermoutha, Marsala, — Malage, Konjaka, žganja itd. —

LJUBLJANA.

Vizitnice v elegantni obliki priporoča Narodna tiskarna.

Lep lokal

primeren za trgovino, obrt, pisarno ali denarni zavod 3299

se takoj odda

v Gosposki ulici št. 5 nasproti dež. dvorca.

Pojasnila pri **Franu Kraigher,** krojaču, Gosposka ulica št. 5.

NA IZBIRO pošilja tudi na deželo:

BLUZE

Krasne krila, kostume, nočne halje, perilo in vsako modno blago.

Zelo solidna tvrdka:

M. Krištofič - Bučar

Ljubljana, Stari trg 9. Lastna hiša.

Neprekosljava v

otroških oblekah

in krstni opravi.

Žalni klobuki vedno v zalogi. — Popravila se sprejemajo in točno izvršujejo.

Priporoča se solidna tvrdka modni salon

damskih in otroških klobukov v najnovejših oblikah, vseh vrst in raznih športnih čepio.

Marija Götzl

Ljubljana, Židovska ulica št. 8.

Zunanja naročila se razpošiljajo z obratno pošto.

PRVA KRANJSKA MEDICINALNA DROGERIJA

parfumerija, fotografična manufaktura itd.

Oblastveno koncesijonirana prodaja strupov.

Ustanovljena leta 1897.

Anton Kanc

Ljubljana, Židovska ulica 1.

Ceniki na razpolago. Ceniki na razpolago.

Delniška družba za gradnjo strojev prej Brand & Lhuillier

Brno in Požun

dobavlja

lokomobile, parne

stroje, kompresorje

in zračne črpalnike,

kotle vseh sistemov,

cevovode, transmi-

sije, ledne in hla-

dilne stroje, izpiral-

ne naprave pat.

Freygang itd.

Uredbe sladkornih tvornic, pivovarnic in sladarnic, itd. — Zastopnik za Koroško

Kranjsko in južno Stajersko: inženir I. Mikula Ljubljana, Cigaletova ulica 1.

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mestni trg 10.

Specijalna trgovina pletenin in trikotaže.

Velika zaloga različnega perila za vojake iz čiste volne in velblodje dlake in sicer: snežne kučme, telovniki, triko-jopice, srajce in spodnje hlače, nogavice, sliperji, dokolenice, rokavice, različni ščitniki za vrat, prsa, kolena itd.

Odeje iz velblodje dlake. — Tetra perilo. — Spalne vroče.

Plašči in predpasniki za strojnice Rdečega križa. — Volna za pletenje.

Dobro vpeljana špecerijska trgovina

na zelo prometnem kraju v Ljubljani

se odda s 1. novembrom v najem.

Pogoji zelo ugodni. — Pojasnila daje

tvrdka Fran Babič, Dolomjska c.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajočimi se 12 vplačili.

„SLAVIJA“

... vzajemna zavarovalna banka v Pragi. ...

Rezervni fond K 60.780.720-10 — Isplata odškodnine in kapitala K 120.905.304-25

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovensko-narodno upravo.

Vsa posojila daje: Generalno zastopstvo v Ljubljani

čigar pisarne so v lastni bančni hiši v Gosposki ulici št. 12.

Zavaruje poslopja in premoženje proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkrajše. Uživa najboljši sloves, koder posluša.

Pozor! Sprejema tudi zavarovanja proti vlomski tatvini pod zelo ugodnimi pogoji. — Zahtevajte prospekt!

Telefon št. 16.

Leto 1873. ustanovljena delniška družba

Kranjska stavbinska družba v Ljubljani

Telefon št. 16. 129

Stavbno podjetništvo; pisarna za arhitekturo in stavbno-tehniška dela; tesarstvo in mizarstvo s strojnim obratom za stavbna in fina dela; opokarne s strojnim obratom v Kosezah in na Viču; kamnolomi v Podpeči in v Opatiji. — Priporoča se za stavbna dela vsake vrste.